

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

Namangan muhandislik-qurilish
instituti rektori

Sh.Ergashev

2024 y.

**TAYACH DOKTORANTURAGA KIRUVCHILAR
UCHUN**

**08.00.12-MINTAQAVIY IQTISODIYOT
IXTISOSLIGI BO‘YICHA**

DASTUR

Namangan-2024

Ushbu dastur Namangan muhandislik-qurilish institutining “Iqtisodiyot” kafedrasida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

1. O.Aripov – Namangan muhandislik-qurilish instituti “Iqtisodiyot” kafedraasi mudiri, iqtisodiyot fanlari doktori, professor.
2. B.Mahmudov – Namangan muhandislik-qurilish instituti “Iqtisodiyot va boshqaruv” fakul’teti dekani, iqtisodiyot fanlari doktori, professor.
3. B.Mullabayev – Namangan muhandislik-qurilish instituti “Buhgalteriya hisobi va audit” kafedraasi mudiri, iqtisod fanlari falsafa doktori, dotsent.
4. I.Sirojiddinov – Namangan muhandislik-qurilish instituti “Buhgalteriya hisobi va audit” kafedraasi professori, iqtisod fanlari nomzodi.
5. M.Isakov – Namangan muhandislik-qurilish instituti “Iqtisodiyot” kafedraasi professori, iqtisod fanlari nomzodi.
6. E.Jurayev – Namangan muhandislik-qurilish instituti “Iqtisodiyot” kafedraasi dotsenti, Iqtisodiyot fanlari falsafa doktori.
7. Sh.Ibrogimov – Namangan muhandislik-qurilish instituti “Iqtisodiyot” kafedraasi katta o‘qituvchisi, Iqtisodiyot fanlari falsafa doktori.

Taqrizchilar:

1. N.Sotvoldiyev – Namangan davlat universiteti “Iqtisodiyot” kafedraasi dotsenti, iqtisod fanlari doktori.
2. Sh.Saidboyev – Namangan muhandislik-texnologiya instituti “Iqtisodiyot” kafedraasi professori, iqtisod fanlari doktori.
3. R.Ismatov – Namangan muhandislik-qurilish instituti “Menejment” kafedraasi dotsenti, iqtisod fanlari nomzodi.

Ushbu dastur Namangan muhandislik-qurilish instituti Ilmiy Kengashida ko‘rib chiqilgan va tavsiya etilgan.

TAYANCH DOKTORANTURAGA KIRUVCHILAR UCHUN

08.00.12-MINTAQAVIY IQTISODIYOT IXTISOSLIGI BOYICHA

DASTUR

Dastur o'z ichiga: Mintaqaviy iqtisodiyot fanini kiritadi.

Fan: MINTAQAVIY IQTISODIYOT

Fanining predmeti, maqsadi, vazifasi va manbalari.

Mazkur dastur Mintaqaviy iqtisodiyotni o'rganish imkonini beradi. Har bir mintaqa iqtisodiyotini o'rganish, mintaqaga tegishli iqtisodiyotning xususiyatlarini, ijtimoiy-iqtisodiy holatini chuqurroq anglash muhim vazifalardan hisoblanadi.

Ushbu sohani o'rganish orqali iqtisodchi mutaxassislar mintaqaviy iqtisodiyot va hududiy rivojlanishning ilmiy-uslubiy yondoshuvlariga oid ko'nikmalariga ega bo'lib, fanga doir ilmiy dunyoqarashi kengayadi. SHunga muvofiq ravishda ilmiy yo'nalishdagi muammolarni bartaraf etishga xos ko'nikmalar hosil bo'ladi.

Mintaqaviy iqtisodiyotni o'rganishdan asosiy maqsad mintaqaviy iqtisodiyotning nazariy va uslubiy asoslari, bozor munosabatlari sharoitida ishlab chiqarishni hududiy tashkil etish qonuniyatlari, respublika mintaqalarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini tartibga solish va hududiy dasturlarni ishlab chiqishning uslubiy asoslari haqida bilim berishdan iborat.

SHuningdek, yosh mutaxassislarni respublikamiz hayotida yuz berayotgan ijtimoiy-iqtisodiy faoliyatning hududiy masalalarini tahlil qilish va baholash, hududiy boshqaruv tizimini tashkil etish bilan bog'liq bo'lgan amaliy, ilmiy-uslubiy ko'nikmalarni shakllantirish kursning asosiy maqsadi hisoblanadi.

«Mintaqaviy iqtisodiyot» fani bo'yicha tayyorlangan mazkur o'quv dasturida «Mintaqaviy iqtisodiyot» fanining mohiyati, uning shakllanish davri va boshqa fanlar bilan aloqasi, mazkur fanning nazariy va uslubiy asoslari, respublika mintaqalarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish jihatlari va tabiiy-iqtisodiy salohiyatini baholash masalalariga e'tibor qaratilgan. Shuningdek, hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini tartibga solish va prognozlashtirishning ilmiy-uslubiy asoslari o'rganiladi.

Mamlakatni yangilash va demokratlashtirish, O'zbekistonda fuqarolik jamiyatini qurish borasidagi maqsadlarga izchillik bilan erishishda mintaqaviy rivojlanish kontseptsiyalarining ishlab chiqish davlat va jamiyat qurilishi tizimidagi roli va ahamiyatini tubdan kuchaytirish vazifasi birinchi navbatda fuqarolarning siyosiy va ijtimoiy faolligini oshirish, aholining hoxish-irodasini ifoda etish, ularning markazda va joylarda davlat xokimiyatini shakllantirish masalalarida bevosita ishtirok etishini ta'minlashning hal qiluvchi vositasi sifatida muhim o'rin tutadi.

«Mintaqaviy iqtisodiyot» fanining predmeti, maqsadi va vazifalari

«Mintaqa» tushunchasi, «hudud», «iqtisodiy hudud», «iqtisodiy hudud rivojlanishi», «mintaqa», «iqtisodiy rayon», «iqtisodiy rayonning barqaror rivojlanishi» atamalarining mohiyati. Mintaqalarning milliy iqtisodiyotni rivojlanishdagi roli, mintaqa - mamlakat yagona xalq xo'jaligi majmuasining hududiy kichik tizimi, hududning iqtisodiy rivojlanish xususiyatlari, uzluksiz taraqqiyotni ta'minlab beruvchi ichki va tashki omillar. Mintaqaviy iqtisodiyot fanining fanlar tizimida tutgan o'rni. Mintaqaviy iqtisodiyot fan sifatida, hududlar iqtisodiyotini va hududlararo iqtisodiy aloqalar, ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirish va rivojlantirish masalalari. Mintaqaviy iqtisodiyotning tadqiqot usullari. Induktsiya, deduktsiya, ilmiy abstraktsiya, tahlil va sintez, taqqoslash.

Ishlab chiqaruvchi kuchlarni joylashtirish qonuniyatlari va tamoyillari

Ishlab chiqarish kuchlari, ishlab chiqarishning ijtimoiy va hududiy shakllari. Ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirish, ishlab chiqarish kuchlarining ijtimoiy va hududiy tashkil etilishi. Mehnat taqsimoti, ixtisoslashuv. Ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirish nazariyalari. I.Tyunenning «Qishloq xo'jalik standarti» nazariyasi, A.Veberning «Sanoat shtandortlari» nazariyasi, A.Lyosh va U.Ayzardlarning «Joylashtirish» nazariyalari, F.Perruning «O'sish kutblari va rivojlanish markazi» nazariyasi, V. Kristallerning «Markaziy o'rin» nazariyasi. Ma'muriy-hududiy birlik, siyosiy-ma'muriy birlik. Iqtisodiy rayonlashtirish printsiplari, rayon hosil qiluvchi faktorlar. Mintaqalarning iqtisodiy rivojlanish darajasi va tarixiy, demografik, milliy, diniy, ekologik, tabiiy-resurs xususiyatlari.

Mintaqalar rivojlanishining istiqbolini asoslash

Iqtisodiy o'sishning mintaqaviy omillari va ularni hududlar xususiyatini e'tiborga olgan holda aniqlashtirish. Mintaqani istiqbol uchun samarali ixtisoslashuvini asoslash. Mintaqaning tarmoq siyosati uchun ustuvor yo'nalishlarni asoslash.

O'zbekistonning ma'muriy-hududiy tuzilishi va ularning mintaqaviy rivojlanish xususiyatlari

Ma'muriy-hududiy birliklarning shakllanish va rivojlanish xususiyatlari. Davlat tuzilishi va uning shakllari, oddiy xamda murakkab davlat. Ma'muriy-hududiy bo'linish, tuman, viloyat, kanton. Davlat suvereniteti, yagona oliy organlar tizimi va yagona konunchilik tizimi. Markazlashgan va markazlashmagan unitar davlat. Murakkab davlat

Mintaqalar tabiiy-resurs salohiyati va ularning hududiy taraqqiyotda tutgan o'rni

Tabiiy resurs, tabiiy sharoit, tabiiy boylik, foydali qazilma tushunchalari. Tabiiy resurs salohiyati va uning iqtisodiy mohiyati. Tabiiy resurslar

klassifikatsiyasi. O'zbekistonning mineral-xom ashyo resurslari va ularning hududiy joylashuvi. Mamlakatning mineral- xom ashyo resurslariga bo'lgan ehtiyoji. Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va ularni muhofaza qilish. Respublikaning tayyorlab ko'yilgan zahiralari va umumiy zahira zapasi. O'zbekistonda tasdiqlangan zahiralari va istiqbolli konlar. Mineral-xom ashyo resurslari ichki va tashqi bozorning iste'mol ob'ekti.

Mintaqa iqtisodiyotini ixtisoslashuvi va uni kompleks rivojlantirish

Sanoat ishlab chiqarishining mohiyati. Sanoatning shakllanish bosqichlari. Mintaqaviy sanoatning tarmoq va hududiy tarkibi. Sanoatning texnologik tarkibi. O'zbekiston Respublikasi hududlari sanoatining o'ziga xos xususiyatlari. Sanoat kompleksining industrial qiyofasi. Mintaqaviy sanoat ishlab chiqarishining YaHMdagi ulushi va undagi o'zgarishlar. YaHM tarkibidagi sanoatning ulushi bo'yicha mintaqalar tabaqalanishi. Qishloq xo'jaligi va uning tarmoq tarkibi. Tabiiy-iqlim sharoitining tutgan o'rni. Qishloq xo'jaligi rivojlanishining hududiy xususiyatlari va ixtisoslashuvi. Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining iste'mol bozorida o'rni.

Hududlarning iqtisodiy salohiyati va barqaror iqtisodiy o'sish

Hududiy iqtisodiy salohiyat tarkibi va uning tahlil qilish usublari. Hududiy bozorlarning shakllanishi va ularning o'zaro aloqasi. Hududlarning iqtisodiy salohiyatidan samarali foydalanishning asosiy yo'nalishlari. Hududiy barqaror o'sishning mohiyati va tushunchasi. Hududiy barqaror o'sishning baholash indikatorlari. Hududlarda turizmni rivojlantirish imkoniyatlari.

Mintaqa iqtisodiyotini tartibga solishning xorij tajribasi

Mintaqa iqtisodiyotini tartibga solishning mohiyati va xususiyatlari. Mintaqa iqtisodiyotini tartibga solishning institutsional va huquqiy asoslari. Mintaqaviy rivojlanish dasturlari. Mintaqa iqtisodiyotini tartibga solishning iqtisodiy mexanizmlari. Maxsus iqtisodiy hududlar va klaster mexanizmi. Mintaqaviy rivojlanish muammolari va tabaqalanish. Mintaqaviy iqtisodiy siyosatni shakllantirish. Hududlarning ijtimoiy-demografik xususiyatlari. Aholi manzilgohlarini rejalashtirish va urbanizatsiya.

Ishlab chiqarish va axborot kommunikatsiya infratuzilmasi rivojlanishining mintaqaviy xususiyatlari

Axborot kommunikatsiya infratuzilmasi tushunchasi va uning mazmun mohiyati. Infratuzilma va uning shakllari. Yo'l-transport kommunikatsiyalari va uning tarkibiy tuzilmasi. Uzbekiston transport tizimi va uning rivojlanish xususiyatlari. Transport kommunikatsiya tizimlarining rivojlantirishda xalqaro hamkorlik. Transport tizimining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadigan omillar. Logistika xizmatlarini takomillashtirish va xalqaro integratsiya jarayonlarini jadallashtirish. Transport sohasida yagona davlat siyosati. Transport to'rini rivojlantirishning mintaqaviy xususiyatlari. Uzbekistonning xalqaro ekspeditorlar

uyushmasi federatsiyasi, ESKATO, TRASEKA va boshqa bir qancha xalqaro tashkilotlar a'zoliqi. Yuqori texnologik tepekommunikatsiya tarmogini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari.

O'zbekistonning respublika, mintaqa, va mahalliy boshqaruv organlari o'rtasidagi vakolatlarni taqsimlash mexanizmi

«Davlat boshqaruvi», «Mintaqaviy boshqaruv» va «Mahalliy boshqaruv» tushinchalarining mazmun mohiyati. Uzbekistonda Respublikasi mintaqa va mahalliy hokimiyat organlari o'rtasida vakolatlarni o'zaro manfaatli asosda taqsimlash zarurati. Mahalliy tuzilmalar faoliyatigi muammolar va ularning yechimlari. O'zbekistonda respublika mintaqaviy va mahalliy hokimiyat organlari o'rtasida vakolatlarni taqsimlash tamoyillari. Mahalliy o'zini-o'zi boshqarish sohasida qonunchilik faoliyatini takomillashtirish strategiyasi. Mahalliy hokimiyat organlari tomonidan konstitutsiyaviy vakolatlarni amalga oshirish shakllari .

Mintaqaviy iqtisodiy siyosat

Mintaqaviy siyosat va mintaqaviy iqtisodiy siyosat tushunchalarining mazmun mohiyati. Mintaqaviy iqtisodiy siyosatning maqsad va vazifalari. Mintaqaviy siyosatni amalga oshirish usullari va dastaklari. Mintaqaviy siyosat yo'nalishlari. Mintaqaviy iqtisodiy siyosat bo'yicha xorijiy tajribalar va ularni tadbiq etish yo'llari. Ma'muriy-hududiy birliklar doirasida amalga oshirilayotgan mintaqaviy iqtisodiy siyosat. Mintaqaviy iqtisodiy siyosatda erkin iqtisodiy hududlarning tutgan o'rni. Kichik sanoat zonalari va texnoparklar tashkil etishning me'yoriy-huquqiy va iqtisodiy asoslari. Hududiy moliyaviy vositalarning shakllanish manbalari, mahalliy byudjet, munitsipal mulk hisoblanuvchi korxonalarining moliyaviy resurslari, korxonalar va tashkilotlarning ijtimoiy-madaniy va uy-joy-kommunal obektlarni moliyalashtirish uchun yo'naltirilgan mablag'lari..

Mintaqalarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini tartibga solish mexanizmlari

Mintaqalar ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini tartibga solishning maqsadi va vazifalari. Mintaqalar ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida davlatning mintaqaviy siyosati va hududiy boshqaruv organlari faoliyati. Hududiy iqtisodiy rivojlanishni davlat tomonidan tartibga solish nazariyalari. Hududlar rivojlanishining asosiy indikatorlari. Hududdagi bandlik, ishsizlik, hudud aholi sonidagi bandlik hissasi, mehnat unumdorligi. Hudud aholisining daromadlari. Hudud aholisini turmush darajasi va uni belgilovchi omillar. Ijtimoiy infratuzilma. Hudud investitsion jozibadorligi. Tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash

Mintaqalarni ijtimoiy-iqtisodiy va innovatsion rivojlantirish strategiyalari

Mintaqadagi demografik vaziyat. Mintaqalarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning o'rta-va uzoq muddatli istiqbollari. Ilmiy-texnika yutuqlarining kelajakdagi holati va ularni ishlab chiqarishga joriy etish imkoniyati. Asosiy ishlab chiqarish omillari. Aholining tovarlar va xizmatlarga bo'lgan talabining miqdori va

dinamikasi. Aholining tovar va xizmatlarning alohida turlariga bo'lgan talabi. Mintaqaviy rivojlanishni strategik rejalashtirish. Hududiy innovatsion rivojlanish strategiyalari.

Mintaqalar raqobatbardoshligi va raqobat ustunligi

Raqobat, raqobatbardoshlik va raqobat muhiti tushunchalari hamda ularning iqtisodiy mohiyati. Mintaqalar raqobatbardoshligini baholash usullari. Raqobatdoshlikning iqtisodiy diagnostika natijalari. Mintaqa darajasida raqobatdoshlikni oshirish jarayonini boshqarish tizimi. Mintaqalarni uzoq muddatli ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish kontseptsiyalari. Mintaqalar raqobat ustunligi va uni aniqlash yo'llari. Mintaqalar raqobat ustunligining hudud ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida tutgan o'rni. Hudud raqobat ustunligini belgilovchi omillar. Tashqi iqtisodiy aloqalarning mazmun, mohiyati va uning rivojlanish xususiyatlari. Mintaqalarning eksport salohiyati. Eksport tarkibi va undagi o'zgarishlar. Tashqi savdo sal'dosi. Mintaqalarda qo'shma korxonalarini rivojlanishi. Tayyor mahsulot eksportini ko'paytirish yo'llari.

Hududlar taraqqiyotining ekologik jihatlari va tabiatdan foydalanishning mintaqaviy muammolari

Ekologiya, tabiat, tabiiy resurs, tabiiy sharoit, tabiiy boylik tushunchalarining iqtisodiy mohiyati. Tabiat bilan jamiyat o'rtasidagi munosabatlar. Tabiatdan foydalanishning me'yoriy-huquqiy asoslari. Atrof-muhitni muhofaza qilishning ijtimoiy-iqtisodiy jihatlari. Atmosferani muhofaza qilish, yer va suv resurslaridan oqilona foydalanish. Mintaqalarda atrof muhitni muhofaza qilish va ulardan oqilona foydalanish bo'yicha hamkorlik. Sanoat markazlaridagi atmosfera ifloslanish indeksi va uning dinamikasi. O'zbekiston va uning hududlarida biologik xilma-xillikni saqlab qolish yo'llari. Stantsionar manbalardan chiqadigan chiqindilar. Atmosfera havosining ifloslanishiga harakatlanuvchi manbalarning ta'siri

Asosiy darslik va o'quv qo'llanmalar

1. R. Capello. Regional Economics, 2015 by Pearson Education, Inc.p. 370.
2. V. Henderson. Handbook of Regional and Urban Economics,2013 by Pearson Education, Inc.p. 312.
3. Harvey Armstrong , Jim Taylor. "Regional Economics and Policy, 3rd

Edition " 2012 Inc.p. 406.

4. Soliev A.S., Ahmedov E. va boshqalar. Mintaqaviy iqtisodiyot. O'quv qo'llanma. – T.: Universitet, 2009. – 304 b.

5. Soliev A., Nazarov M., Qurbonov Sh. O'zbekiston hududlari ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi. O'zMU. – T.; Mumtoz so'z, 2010. 348 b.

6. Белокрылова О.С., Киселева Н.Н., Хубулова В.В. Региональная экономика и управление. Учебное пособие. – М.: Альфа-М, ИНФРА-М, 2009. – 240 с.

7. Вавилова Е.В. Экономическая география и регионалистика. Учебное пособие. – М.: КНОРУС, 2011. – 224 с.

8. Видяпина В.И., Степанова М.В. Региональная экономика. Учебник. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 666 с.

9. Андреев А.В. и др. Региональная экономика. Учебник. – СПб.: ПИТЕР, 2012. – 464 с.

Qo'shimcha adabiyotlar

10. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 29 b.

11. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 47 b.

12. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 485 b.

13. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyev. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. T:"O'zbekiston" 2017. 54 bet.

14. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi PF-4947 sonli farmoni.

15. Ермошина Г.П., Поздняков В.Я. Региональная экономика. Учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 576 с.

16. Игнатов В.Г., Бутов В.И. Регионоведение (экономика и управление). Учебное пособие. 3-е издание, перераб.и.доп. – М.: Март, 2009. – 528 с.

17. Морозова Т.Г.и др. Региональная экономика. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 527 с.

18. Назаров Ш.Х., Сайдахмедов Х.М., Рафиев А.А. и др. Научно-методические основы формирования стратегии социально-экономического развития регионов на долгосрочную перспективу. Коллективная монография / Под ред.Садыков А.М. – Т., 2012. – 213 с.

19. Назаров Ш.Х. и др. Стратегия социально-экономического развития Андижанской области на долгосрочную перспективу. Коллективная монография // Под ред. Садыков А.М. – Т., 2012. – 199 с.

20. Региональная экономика: учебник для студентов вузов. – 4-е изд., перераб. и доп / Под редакцией профессора Т.Г. Морозовой. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 527 с.

Internet saytlari

21. www.gov.uz - O‘zbekistan Respublikasi Hukumat portali.
22. www.lex.uz - O‘zbekistan Respublikasi Qonun xujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
23. www.mmeconomy.uz - O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi sayti.
24. <https://www.imv.uz> - O‘zbekistan Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi sayti.
25. www.stat.uz - O‘zbekistan Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi sayti.
26. www.soliq.uz - O‘zbekistan Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi sayti.
27. www.cbu.uz - O‘zbekistan Respublikasi Markaziy banki sayti.
28. www.webofscience.com - Xalqaro ilmiy maqolalar platformasi.
29. www.sciencedirect.com - Xalqaro ilmiy maqolalar platformasi.
30. www.wordbank.org - Jahon banki sayti.
31. www.scopus.com - Xalqaro ilmiy maqolalar platformasi.
32. www.ebrd.org - Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki sayti.

**Tayanch doktoranturaga kiruvchilar uchun 08.00.12-Mintaqaviy iqtisodiyot
ixtisosligi bo'yicha kirish sinovlarini baholash
MEZONI**

1. Yo'nalish fanidan kirish sinovlari yozma ish tarzda sinov savollariga javoblar yozish asosida o'tkaziladi. Har bir savolnoma 5 ta savoldan iborat bo'ladi.

2. Yozma ishlar 0 baldan 100 balgacha baholanadi. Har bir savol maksimal 20 baldan baholanadi.

3. Savolnomaning har bir savoli quyidagi mezonlar bo'yicha baholanadi:

15-20 ball, savol to'la har tomonlama chuqur yoritilgan chizma sxemalar berilganshu savolning hamma pozitsiyalari yoritilgan xulosa berilgan, o'z fikr mulohazasini erkin ifodalay olgan;

10-15 ball, savol to'la yoritilgan chizma va sxemalari berilgan savolda asosiy pozitsiyalar yoritilgan, xulosa berilgan;

5-10 ball, savol qisman yoritilgan bo'lib, umumiy fikrlar berilgan, asosiy pozitsiyalar yoritilgan, chizma va sxemalari berilmagan, xulosa berilgan;

0-5 ball, savol qisman yoritilgan bo'lib, chizma va sxemalar berilmagan, xulosalar berilmagan.

Savolnomadagi 5 ta savolning yozilgan javoblariga qo'yilgan ballar yig'indisi asosida tayanch doktoranturaga kiruvchilarining ixtisoslik fanlaridan to'plagan umumiy bali aniqlanadi.

Ixtisoslik fanlaridan kirish sinov savollari va baholash mezoni Iqtisodiyot kafedrasining 2024 yil 28-avgustdagi yig'ilishida ko'rib chiqilgan va mahqullangan (bayonnoma №1).

08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot ixtisosligi bo'yicha tayanch

doktoranturaga kirish savollari

1. Mineral xom ashyo resurslari tushunchasi.
2. Mineral xom ashyo resurslarining iqtisodiy ahamiyati.
3. Mineral xom ashyo resurslarini hududiy joylashuvi, ularni iqtisodiyotda tutgan o'rni.
4. Mineral xom ashyo resurslaridan oqilona foydalanish.
5. O'zbekiston Respublikasi mineral resurslarining hozirgi holati. Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish muammolari.
6. O'zbekistonning ma'muriy-hududiy bo'linishining tarixi va hozirgi holati.
7. Ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirish bo'yicha nazariyalar
8. I.Tyunenning «Qishloq xujalik standarti» nazariyasi
9. A.Veberning sanoat «shtandortlar» nazariyasi
10. A.Lyoshning «Joylashtirish» nazariyasi
11. U.Ayzardning «Joylashtirish» nazariyasi
12. F.Perruning «O'sish qutblari va rivojlanish markazi» nazariyasi
13. V.Kristallerning «Markaziy joy» nazariyasi
14. Ishlab chiqaruvchi kuchlarni joylashtirish qonuniyatlari:
15. Ishlab chiqarishni oqilona joylashtirish,
16. Mintaqa xo'jaligining kompleks rivojlantirish
17. Hududiy mehnat taqsimoti.
18. Mintaqalar aholisi. Mehnat resurslari.
19. Aholining tabiiy o'sishning asosiy omillari.
20. Aholining o'sish dinamikasi.
21. O'zbekiston mintaqalarining demografik holati.
22. Aholi bandligining mintaqaviy xususiyatlari va uning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati.
23. Aholi bandligini ta'minlashda aholisi zich joylashgan xorijiy mamlakatlar tajribasi.
24. Mintaqada mehnat bozori.
25. Mehnat bozorini tartibga solishning hududiy asoslari, uni takomillashtirish yo'llari.
26. Mehnat resurslari balansi.
27. Mehnat resurslaridan samarali foydalanish yo'llari.
28. Ishsizlik, uni mintaqalardagi holati.
29. Ishsizlikni kamaytirish yo'llari.
30. O'zbekiston sanoatining tarmoqlararo-mintaqaviy tarkibi.
31. Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida sanoat ishlab chiqarishning ixtisoslashuvi.
32. Sanoat ishlab chiqarishini rivojlantirishning shart-sharotlari.
33. Sanoatning hozirgi tashkil etishning zamonaviy shakllari.
34. Hududlarda innovastion siyosat va uni joriy qilish yo'llari.
35. Strategik ahamiyatga ega tarmoqlarining milliy iqtisodiyotdagi roli.

36. Metallurgiya majmuasi.
37. Kimyo va qurilish materiallari sanoati.
38. Yengil va oziq-ovqat sanoat rivoji.
39. Qishloq xo'jaligi tarmog'ining hududiy xususiyatlari va ixtisoslashuvi.
40. ASK tushunchasi, tarkibi va uni boshqarish.
41. ASK siyosatdagi ustivorliklar.
42. Respublika qishloq xo'jaligini isloh qilish jarayoni.
43. Qayta ishlash korxonalarini joylashuvi va ixtisosligi.
44. Iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish sharoitida qishloqdagi mulkdor va tadbirkorlarning ahamiyatini oshirish, fermer xo'jaliklari rivojini har tomonlama qo'llab-quvvatlash.
45. Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida kommunikatsiya majmuasining ahamiyati.
46. Transport tizimi - temir yo'l, avtomobil, havo, suv va quvur transporti.
47. O'zbekistonda transport tizimini isloh qilish muammolari va vazifalari.
48. Kommunikatsiya korxonalarini rivojlantirish istiqbollari.
49. Telekommunikatsiya xizmatlari sohasi.
50. Davlat hokimiyatining turli pog'onalari o'rtasidagi vakolatlarni taqsimlash vazifalari va tamoyillari.
51. Boshqaruv organlari o'rtasida vakolatlarni taqsimlash zaruriyati, muammolari.
52. Respublika, mintaqaviy va mahalliy boshqaruv organlari o'rtasida vakolatlarni taqsimlash jarayonining hozirgi holati.
53. Respublika, mintaqaviy va mahalliy boshqaruv organlari o'rtasidagi o'zaro hamkorlik va aloqalarning samaradorligini oshirish yo'llari.
54. Mintaqaviy iqtisodiy siyosatining mohiyati, maqsadi va vazifalari.
55. Mintaqaviy iqtisodiy siyosatni amalga oshirish dastaklari.
56. Mintaqaviy iqtisodiy siyosat bo'yicha xorijiy tajribalar.
57. AQSH va Buyuk Britaniya tajribasi.
58. Yevropa hamjamiyati mamlakatlarning mintaqaviy siyosati.
59. O'zbekistonda mintaqaviy iqtisodiy siyosatni amalga oshirilishi.
60. Mintaqaviy iqtisodiy siyosatning asosiy yo'nalishlari.
61. Mintaqalarning moliyaviy mablag'lari va uning bozor iqtisodiyoti sharoitidagi ahamiyati.
62. Mintaqa moliyasi-hududiy hokimlik budjetlarining asosiy moliya manbai.
63. Hududiy moliyaning mohiyati va tarkibi.
64. Mahalliy budjet - mahalliy boshqaruv organlarining asosiy moliyaviy manbasi.
65. Mahalliy budjet, uning tushumlari va xarajatlari.
66. Mahalliy soliqlar va ularning yo'nalishlari.
67. Mol-mulk solig'i. Mol - mulk solig'ining mahalliy budjetdagi roli.
68. Budjet jarayoni. Budjetlararo munosabatlar.
69. Mahalliy budjetning respublika budjetidagi ulushi.
70. Mintaqalarga ajratiladigan subvensiyalar. Budjet ta'minoti.

71. Hududiy budjetdan tashqari fondlar, hududiy o'z-o'zini moliya bilan ta'minlash, hududlarning moliyaviy resurslari.
72. Hududiy moliyalashtirish bo'yicha Yaponiya tajribasi.
73. Tashqi iqtisodiy aloqalarning mohiyati va tasnifi.
74. Mintaqalarning eksport salohiyati.
75. Mintaqalarda qo'shma korxonalarni rivojlanishi.
76. Tayyor mahsulot eksportini ko'paytirish yo'llari.
77. Mintaqaning eksport-import balansini tahlili va takomillashtirish yo'llari.
78. Jahon hamjamiyati bilan hamkorlik.
79. Paxta kompleksining eksport salohiyatini rivojlantirish.
80. Mintaqalarda tayyor mahsulot eksportini ko'paytirish yo'llari.
81. Hamkorlikka asoslangan siyosat.
82. Xitoy – strategik sherik va yirik hamkor.
83. Shanxay hamkorlik tashkiloti – xavfsizlik va hamkorlik garovi.
84. O'zbekiston-Malayziya hamkorligi.
85. Mintaqalarni tartibga solishning maqsadi va vositalari.
86. Mintaqalarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning nazariy va uslubiy asoslari.
87. Hududiy o'sish nazariyalari, uni tahlil etish masalalari.
88. Hududlar iqtisodiy rivojlanishini tartibga solishning maqsad va vositalari
89. Hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining nazariy va uslubiy asoslari.
90. Hududiy o'sish nazariyalarini tahlil etish masalalari.
91. Aholi daromadlari va turmush darajasini oshirish yo'llari.
92. O'zbekiston mintaqalarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi.
93. Mintaqalar iqtisodiyotiga to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarni jalb qilish xususiyatlari va imkoniyatlari.
94. Mintaqalarda kichik tadbirkorlikni rivojlantirishni kengaytirish yo'llari.
95. O'zbekiston hududlarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi hududlarning iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilish xususiyatlari va imkoniyatlari.
96. Kichik tadbirkorlikni keng rivojlantirish yo'llari.
97. Kichik biznesning mamlakat rivojlanishidagi ahamiyati.
98. Kichik korxonalar rivojlanishidagi xorijiy tajribalar.
99. Kichik korxonalar samaradorligi.
100. Kichik korxonalar chegaralarini aniqlash mezonlarini belgilash.
101. Mintaqalarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish strategiyasi.
102. Mintaqalar iqtisodiy rivojlanishini omillari.
103. Ma'muriy islohotlar o'tkazish.
104. Mintaqalarga investitsiyalarni jalb qilishning asosiy tamoyillari va yo'llari.
105. Mintaqalarni investitsion rivojlanish uslubi.
106. Mintaqalarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda innovatsion shart-sharoitlar.
107. Innovatsion rivojlanish asosida tadbirkorlik rivojlantirish yo'llari.
108. Hududlarni innovatsion strategiyasini aniqlash uslubi.
109. Hududlar iqtisodiyotini rivojlantirishning innovatsion shart-sharoitlari.
110. Tadbirkorlikni rivojlantirish yo'llari.

111. Atrof - muhitni muhofaza qilish. Atmosferani muhofaza qilish.
112. Yer va suv resurslaridan oqilona foydalanish.
113. Oʻrmonlarni saqlash yoʻllari.
114. Choʻl zonalarini oʻzlashtirish, qurgʻoqchilikka qarshi kurash.
115. Oʻzbekiston va uning hududlarida biologik xilma-xillikni saqlab qolish yoʻllari.
116. Togʻ hududlarini oʻzlashtirish va rivojlantirish yoʻllari.
117. Atmosfera havosining ifloslanishi.
118. Statsionar manbalardan chiqadigan chiqindilar.
119. Atmosfera havosining ifloslanishiga harakatlanuvchi manbalarning taʼsiri.
120. Chegara boʻyi hududlarida atmosfera havosining ifloslanishi.
121. Suv resurslarining holati va ulardan foydalanish.